

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ కవితార్కికసింహ సర్వతంత్రస్వతంత్ర వేదాంతచార్య కృతిషు

॥ ద్రుమిడోపనిషత్సారః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ద్రమిడోపనిషత్సారః ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధతాం సదా హృది ॥

సేవాయోగ్యోఽతిభోగ్యశ్శుభసుభగతనుస్సర్వభోగ్యాతిశాయీ

శ్రేయస్తద్ధేతుదాతా ప్రపదనసులభోఽనిష్టవిధ్వంసశీలః ।

భక్తచ్ఛందానువర్తీ నిరుపధికసుహృత్సత్పదవ్యాం సహాయః

శ్రీమాన్ సర్వోచితాయాముపనిషది మిషత్యేష గాథాశతైర్మః ॥ 1 ॥

ఆద్యే పశ్యన్నుపాయం ప్రభుమిహ పరమప్రాప్యభూతం ద్వితీయే

కల్యాణోదారమూర్తేర్ద్వితయమిదమితి ప్రేక్షమాణస్త్యతీయే ।

ఐశ్వర్యాదేశ్చతుర్థే విషమధుతులయాఽనన్యభోగ్యత్వమిచ్ఛన్

షడ్భిస్సాం పంచమాద్యైరనితరగతితామాచచక్షే మునీంద్రః ॥ 2 ॥

పరం నిర్వైషమ్యం సులభమపరాధప్రసహనం

సుశీలం స్వారాధం సరసభజనం స్వార్జవగుణం ।

సుసాత్మ్యస్వానందప్రదమనఘవిశ్రాణనపరం

ముకుందం నిధ్యాయన్ మునిరధిజగావాద్యశతకే ॥ 3 ॥

ద్వికాభ్యాం ద్వ్యష్టాంఘ్నిర్దురధిగమనీతిస్థపుటితా

యదంత్యా మీమాంసా శ్రుతిశిఖరతత్త్వం వ్యవృణుత ।

తదాదౌ గాథాభిర్మునిరధికవింశాభిరిహ నః

కృతీ సారగ్రాహం వ్యతరదిహ సంగృహ్య కృపయా ॥ 4 ॥

పరత్వాద్యైరిత్యం పరిచరణసక్తో గుణగణైః

ప్రభుం సేవాయోగ్యం ప్రథమశతకే వీక్ష్య వరదం ।

తమేవ స్వాత్యర్థప్రియమథ చ భోక్తుం వ్యవసితో
వరేణ్యత్వం తస్య ప్రథమవరణీయం ప్రథయతి || 5 ||

ద్వితీయేఽతిక్లేశక్షణవిరహముత్తుంగలలితం
మిలత్సర్వాస్వాదం వ్యసనశమనం స్వాప్తిముదితం |
స్వవైముఖ్యత్రస్తం స్వజనసుహృదం ముక్తిరసదం
స్వక్షంకర్యోద్దేశ్యం సుభగసవిధస్థం నిరవిశత్ || 6 ||

ఉపాయత్వైకాంతం ప్రథమమిహ సేవ్యత్వముదితం
తతశ్చ ప్రాప్యత్వైకపయికమతిభోగ్యత్వమవదత్ |
ద్వయం తత్స్యాసాధారణతనువిశిష్టస్య గణయన్
తృతీయే విశ్వేశం శుభసుభగరూపం కథయతి || 7 ||

అనీదృక్సౌందర్యం తనువిహితసర్గాదిసుభగం
స్వసేవార్థాకారం ప్రగుణవపుషం మోహనతనుం |
అపశ్యల్లభ్యార్చావిభవమతిదాస్యావహతనుం
సదా దృశ్యం స్తుత్యాకృతిమఘవిరుద్ధాకృతిమిహ || 8 ||

శ్రియః కాంతోఽనంతశ్శుభతనువిశిష్టః ఫలమసౌ
ఫలావాప్తేర్వేతుః స్వయమితి చ నిర్ధార్య శతకైః |
ఇదానీం బుద్ధిస్థక్రమత ఇహ యుక్త్యా మునివరః
ఫలత్వం తస్యైవ ద్రథయతి తదన్యేషు విముఖః || 9 ||

స్థిరైశ్వర్యం తుర్యే సహజబహుభోగ్యం నిరవిశత్
మిథఃశ్లిష్టం క్లేశావహసహితతుల్యం నిజజనం |
కృతార్థీకుర్వంతం ప్రణయిభిషజం సద్భవలగుణం
స్వహేయసోప్వేక్ష్యం స్వమతఫలముచ్చైస్స్వవగతం || 10 ||

ఉపాయత్వం యత్తత్ప్రథమశతకేఽభావ్యత విభోః
అనన్యోపాయస్తద్ దృథయతి పరం పంచమముఖైః |

నిరీహస్తత్రాదౌ నిరవధికనిర్వేతుకదయా -

సరిత్యోతః పద్మం శరణయతి నాథస్య చరణం || 11 ||

దయానిష్ఠుం భక్తైరఘవిమథనం ప్రేమజనకం

జగద్రక్షాదీక్షం స్మృతిజషమహంభావవిషయం |

శరణ్యం దీనానాం స్వరసకృతదాస్యాభ్యుపగమం

ప్రచఖ్యో తం ప్రాప్తం ప్రశకనకృతం పంచమశతే || 12 ||

అనాద్యంతానందస్వరసకరుణాకందజనితః

ప్రణేతుర్వ్యాపారః ప్రపదనవిపాకార్హ ఉదితః |

తమాచార్యోపజ్ఞం చిరవిరహితస్వాత్మఘటన -

స్ఫురచ్ఛక్తిం షష్ఠే మునిరశరణో యాతి శరణం || 13 ||

గురుద్వారోపేయం స్వయమభిమతం వైరిఘటకం

చరిత్రైః కర్షంతం పరవిఘటనం స్వాన్వితహారం |

నిదానం ధృత్యాదేర్ఘటకవశభూతిద్వయమగాత్

అనర్హద్వైఘట్యం త్వవికలశరణ్యస్థితిమిహ || 14 ||

తదేవం షష్ఠాంతే విహితసవిశేషప్రపదనః

ఫలాలాభాత్ ఖిన్నస్త్వరితహృదయస్సప్తమశతే |

అనిష్ఠోపన్యాసప్రభృతిభిరనిష్ఠప్రశమనే

స్వతస్సిద్ధ్యచ్ఛీలం ప్రభుమభిముఖం సంముఖయతి || 15 ||

సహన్ శాశ్యాశంకాముపశమితగర్హః ప్రకటయన్

స్వగోప్తృత్వం గుప్తిక్రమమఖిలజంతుప్రణయితాం |

శ్రితాక్రందచ్ఛేతాస్మరణవిశదశ్చిత్రవిభవః

స్తుతౌ యుంజన్ స్తోత్రవ్యసనజిదదర్శి ప్రభువరః || 16 ||

అథానిష్ఠాన్ పుంసాం స్వయముపజిహీర్షన్నపి విభుః

తదిచ్ఛాం బాహ్యేషు ప్రశమయితుకామః క్రమవశాత్ |

నిజేచ్ఛాసంసిద్ధతివిధచిదచిద్వస్తువితతిః
శ్రితేచ్ఛావైచిత్రీవశ ఇతి వదత్యష్టమశతే || 17 ||

దిదృక్షాయాం దృశ్యః ప్రభురగణీ నిస్సంగసులభః
స్వవిశ్లేషే కాంతః శ్రుతివిహితపౌష్కల్యవిభవః |
అపేక్షాసాపేక్షస్వవితరణసజ్జో హృది రతః
స్వదాస్యం తన్నిష్ఠాం తదవధిమపీహ ప్రకటయన్ || 18 ||

అభీష్టం విశ్వస్మిన్ విషమఫలకాంక్షీణ్యవిషమం
ప్రయచ్ఛంతం దృష్ట్వా పరమపురుషార్థైకరసికః |
నిరస్తాన్యాపేక్షో నిఖిలజగదీశస్య నవమే
నిదానం సిద్ధీనాం నిరుపధిసుహృత్త్వం గణయతి || 19 ||

అభావ్యేకో బంధుశ్చిరకృతదయశ్శీలజలధిః
స్వసంబంధాత్ గోప్తా స్వగుణగరిమస్మారణపరః |
అశకోఽవిస్మర్తుం ఘటకముఖవిస్రంభవిషయః
సుమజ్ఞానిః సిద్ధ్యన్ముఖసమయ ఇచ్ఛన్నవసరం || 20 ||

ఉదంతైరిత్యేవం నిరుపధికసౌహార్దపిశునైః
ఉదన్యాముద్వేలాముపజనితవంతం నిజపదే |
త్రివర్గాతిక్రాంతస్థిరనగరఘంటాపథగతేః
సహాయీకుర్వాణశ్చరమశతకే విందతి మునిః || 21 ||

గతిం వ్యధ్వక్లేశచ్ఛిదమపద శంకాస్పదరసం
భజద్భిస్సుప్రాపం వివిధభజనప్రక్రియమిహ |
ఫలే తీవ్రోద్యోగం స్వవిషయకృతాత్యాదరమగా -
ద్యదృచ్ఛాతుష్టం సత్సరణీమపునర్జన్మసయుజం || 22 ||

పరం ప్రాప్యం పశ్యన్ పరిచరణహేతుం విగణయన్
 పరిష్కర్వన్నాజ్ఞామనితరశరణ్యశ్శరణయన్ |
 అనిష్టప్రధ్వంసప్రభృతిషు నిదానం చ కథయన్
 ముహుర్దేవం లక్ష్మ్యా సహితమిహ భేజే మునివరః || 23 ||

పురా శోకశ్లోకోఽభవదితి నయాదిత్యుపనిషత్
 మునేః పుణ్యశ్లోకాదజని పరభక్తేః పరిణతిః |
 వ్యపోహ్య స్వం భావం హరిచరణసంతానకలికాం
 అవిక్షద్యోగీ యస్తనుమతనుకారుణ్యవివశః || 24 ||

సతామిత్రం సారం ద్రమిడనిగమస్యాన్వకథయత్
 బహునాం విద్యానాం బహుమతిపదం వేంకటపతిః |
 దిశాసౌధశ్రేణీదృఢఘటితజైత్రధ్వజపటీ -
 పరామర్శభ్రశ్యత్ప్రతిమతనిరాబాధనిగమః || 25 ||

మనువ్యాసప్రాచేతసపరిషదర్థా క్వచిదియం
 సుధాసిక్తా సూక్తిః స్వయముదయమన్విచ్ఛతి జనే |
 నిరుంధ్యుః కే వింధ్యాచలవికటసంధ్యానటజటా -
 పరిభ్రాంతా పంగోరుపరి యది గంగా నిపతతి || 26 ||

|| ద్రమిడోపనిషత్సారః సమాప్తః ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |
 శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||